

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Samisk kirkeråd

Ungdommens kirkemøte 2006

UKM 07/06 Hvordan forholde seg til, og hindre overgrep og vold i kirkelig ungdomsarbeid

Vedtak

Jeg ser at det skjer...

Vi må se sannheten i øynene: vold og overgrep er en del av hverdagen i alle sammenhenger i vårt samfunn og kan ramme hvem som helst. Det er smertefullt å oppleve at dette skjer også i kirkelige sammenhenger. Vi ønsker at barn og unge kan være trygge i kirken. Vi må ha nulltoleranse i forhold til vold og seksuelle overgrep. Skjer det overgrep, berører det hele menigheten.

Når et menneske krenkes på sin kropp, krenkes Kristi kropp. (1. Kor.12,26: *For om et lem lider, lider alle de andre med*). Ved å tørre å snakke om overgrep og vold vil vi kunne skape trygghet blant de som er utsatt for overgrep og vold og hjelpe dem til å sette ord på det. Spesielt personer med nedsatt funksjonsevne og innvandrere vil trenge hjelp til å kunne sette ord på sine opplevelser, da dette er ekstra sårbare grupper når det gjelder overgrep, og mørketallene er store.

Kirkelig ungdomsarbeid må arbeide for å forebygge og **hindre** at overgrep skjer. Som kirke kan vi derfor ikke være tause og lukke øynene når barn og ungdom opplever vonde ting i livet. Det angår oss uansett om det skjer på skolen, i hjemmet, i fritida eller i kirken. Vi må vi ha et fungerende hjelpeapparat som kan **lindre** den smerten personer utsatt for overgrep og vold sitter igjen med.

Da Bispemøte i 1996 vedtok ordninger for å møte overgrepssproblematikk i kirken sa de følgende: *"Bispemøtet erkjenner at seksuelle overgrep og grenseoverskridende seksuell adferd er et problem også i kirken og at kirken i møte med slik adferd først og fremst må framtre som den svakeste parts forsvarer. Kirken må ikke bidra til fortielse eller bagatellisering på dette området."* Det er nå 10 år siden og det er 20 år siden Kirkemøtet hadde temaet: *"Permanent kirkelig arbeid for mishandlede kvinner"*. Kirkens ressurscenter har gjort et kjempebra arbeid i løpet av de 10 år det har eksistert. I tillegg ser en at det er behov for å fornye og øke fokuset på overgrepssproblematikk. Viktige utfordringer nå er å få engasjere mange ned på menighetsplan og jobbe spesielt med spørsmålet om frivillige medarbeidere og å systematisere det forebyggende arbeidet.

Det er 4 handlingsområder:

1. Bryte tabu

Ved å snakke om at vold og overgrep skjer, brytes tabu. Dette tema ønsker vi å ta på alvor i kirkelig ungdomsarbeid. Vi må tørre å snakke sant om seksualitet, om gleden og sårbarheten. Overgrep og vold skal ikke ties i hjel men snakkes i hjel.

Ledere i ungdomsarbeid må få mer kunnskap om hvordan vi kan oppdage, forholde oss til og lindre overgrep og vold.

Temaet må også snakkes om med deltakere i ungdomsarbeidet. Gjennom et allment opplysningsarbeid skal alle kunne vite om rettighetene sine, bli bevisst på egne grenser og vite hvor man kan få hjelp og støtte dersom man opplever overgrep og vold. En annen utfordring i denne sammenhengen er hvilket språk vi bruker om hverandre.

2. Lederrolle og makt

Det å ta lederoppgaver på seg er et stort ansvar. En leder er i en overordnet rolle overfor deltakere. Både deltakere og foresatte har tillit og forventninger til dem som er ledere. Det er mye makt knyttet

til rollen som leder. Denne posisjonen kan misbrukes og denne faren må alle som tar på seg lederansvar være bevisst på.

Vi ønsker ikke en mistenkeliggjøring av ledere i kirkelig ungdomsarbeid, men en bevisstgjøring på hvordan man som leder forholder seg til deltakere, spesielt med tanke på kommunikasjon som kan oppleves krenkende.

Når overgrep skjer er ulik rolle og maktposisjon en viktig faktor. Å være leder i kristent arbeid gir og en åndelig makt som kan brukes til å krenke andre.

3. Retningslinjer

For arbeidet med barn og unge etterlyser vi retningslinjer som skal hindre overgrep og vold og hjelpe til å lindre smerten for de som har blitt utsatt.

Det vil være en fordel å ha felles retningslinjer for alle som jobber med barn og ungdom i kirke, idrettslag, korps og annet frivillig ungdomsarbeid. Da vil en få en felles standard for gjennomgang av viktige tema, blant annet vold og overgrep. Et eksempel til etterfølgelse kan være myndighetene i Tyskland har gjort. Der er det i samarbeid med ungdomsorganisasjonene utarbeidet et sertifiseringsopplegg for frivillige ledere i barne- og ungdomsarbeid de kaller ungdomslederkort (www.juleica.net).

En skriftlig avtale om hva som forventes av dem som skal være frivillige ledere i våre sammenheng vil øke bevisstheten blant ledere. Denne avtalen bør blant annet inneholde temaet overgrep og vold

Det er ønskelig at alle ansatte i store og små stillinger i kirken skal levere politiattest før de begynner i stillingen. Det er imidlertid viktig å være klar over at en politiattest ikke gir all informasjon om personens bakgrunn.

4. Å støtte mennesker som er utsatt for overgrep og vold

Kirkelig ungdomsarbeid må ha en handlingsplan for å hindre og lindre overgrep og vold.

Vi må bli bedre til å oppfatte signal som kan tyde på vold og overgrep, og gi hverandre mot til å spørre. Det er bedre å spørre en gang for mye enn en gang for lite.

Det å bearbeide et overgrep krever fagkompetanse som ikke skal være ungdoms ansvar. Alle kan imidlertid støtte og gå sammen med den som har blitt krenket, til en person man har tillit til, for eksempel en leder i menigheten. Her kan man og benytte seg av støtteapparatet som finnes i nærmiljøet.

Som kirke er det viktig å være oppmerksom på hvordan overgrep kan påvirke gudsbilde og tro hos vedkommende. Dette utfordrer oss på forkynnelsen, gudstjenestefeiring, bibellesing og språkbruk. Vi må også ta innover oss at familiebegrepet ikke utløser positive assosiasjoner for alle.

Forslag til tiltak:

UKM 06 ønsker at overgrep og vold må bli et selvsagt tema i kirkelig barne- og ungdomsarbeid, kirkelig utdanning og ledertreningskurs.

UKM 06 ber Kirkerådet om at en søndag i året i forbindelse med den internasjonale dagen mot vold mot kvinner i november har overgrep og vold som tema.

UKM 06 ser behov for at det bli jobbet for felles retningslinjer / handlingsplan for hvordan vi i kirkelig ungdomsarbeid kan hindre og lindre overgrep og vold.

UKM 06 utfordrer Kirkerådet til å kontakte barne- og familiedepartementet for å lage et felles ungdomslederkort for frivillige ledere i det frivillige barne- og ungdomsarbeid i Norge.

UKM 06 ser at en trenger fagkompetanse i hvert bispedømme som er en tilgjengelig ressurs for menighetene lokalt.

UKM 06 ber Kirkerådet om å innføre ei fast ordning slik alle ansatte i små og store stillinger i kirkelig barne- og ungdomsarbeid skal levere politiattest.

UKM 06 ønsker at det skal bli opprettet en stilling ved kirkens ressurscenter som skal ha kompetanse på overgrep blant ungdom.

UKM 06 utfordrer Kirkerådet til å ha vold og overgrep som tema på neste årets kirkemøte.